

DEBATT

RETT FRA NETT

Politimester kritisert for å bruke ordet «neger»

>>> Si din mening på db.no/debatt

REFSES: Spesialenheten kritiserer politimesteren i Tromsø, Truls Fyhn.

«Neger» er et norsk ord som har en betydning. Det er helt absurd at det i det hele tatt kan bli en sak av dette. Er man neger, så er man neger. Akkurat som at hvis man er mann så er man mann, eller hvis man er blond så er man blond. *Bio*

MANGLER ORD: David Letterman. Foto: Scanpix

Manusstreiken i USA er en kamp om publikums hoder og hjerter. Men først må oppmerksomheten vekkes.

MIDT I DEBATTEN

DET TOK IKKE MANGE

timene før manusforfatterstreiken som startet mandag fikk konsekvenser. Samtlige kveldstalk-

show ble samme dag tatt av luften, til presidentkandidatens store lettelse (ingen flere drepene vitser), og studioenes pr-maskineris fortvilelse (hvordan skal man nå få gratis reklame i beste sendetid for nye filmer?). Samtidig har flere profilerte fjernsynsserier måttet legge ned produksjonen i mangel av ord å legge i munnen til skuespillene («24» og «The Office»).

DET AMERIKANSKE tv-publikumets frustrasjon har likevel i svært liten grad latt høre fra seg. Men skyldes det en tilnærmet lettelse for at man nå endelig kan få tid til å se alle de seriene man har lastet ned eller kjøpt på dvd? Eller sympatiserer publikum med skribentene og ser på streiken som rettferdig og nødvendig?

Ifølge spaltisten Brian Lowry i bransjebladet Variety har det mer å gjøre med det første enn det siste. Han trekker paralleller til hockey-streiken i 2004 og basket-streiken i 1999, der milliardærer var i konflikt med mangemillionærer. Noe av problemet for manusforfattere er at de blir oppfattet som å bli rike på å gjøre noe som nesten ikke kan kalles jobb. Konservative radiostasjoner har allerede begynt å spy ut galle mot overbetalte, liberale og streikende skuespillerkjendiser som Sean Penn og Rosie McDonald.

Problemet er også at manuskriverne, paradoksalt nok, har problemer med å artikulere hvorfor de streiker, hevder Lowry. Fagforeningen har ilagt sine mange velformulerende medlemmer munnkurv, og de offisielle uttalelsene har vært vage og trege, mye på grunn av et komplisert ledelsesbyråkrati.

SPALTISTENE NIKKI FINKE fra LA Weekly og John Koblin fra New York Observer påstår på sin side at Variety løper studioenes ærend ved å fremstille manusforfatterne i et dårlig lys, og kaller bransjebladets dekning som ensidig pressemeldingsjournalistikk. Blant annet kommenterte organet rett før helgen at deadlinen for streiken trolig ville bli utsatt siden det «er lite annet å vente fra showbiz-forfattere». Koblin påpeker at redaktøren for Variety Peter Bart, har hatt ledende stillinger i både Paramount og MGM. Finke foreslår rett og slett at bladet bytter navn: Til *No Variety*.

Ulrik Eriksen
kultur@dagbladet.no

Boikott helvete

Terje Østigård
Dr. art,
forsker UiB

«DE SYV DØDSSYNDENE»: Til tross for at Kristopher Schau begår alle de syv dødssyndene, så er det mye som tyder på at han ikke kommer til å brenne i helvete. Kristne fundamentalister boikotter nå dødssyndene på TV2. Dødssyndene er katolske, og protestantismen har ikke inkorporert dødssyndene i sin tro. I et slikt perspektiv viderefører de sin boikott av dødssyndene. Det kan være flere grunner til at kristne vil boikotte dødssyndene. De blir utført hver eneste dag av alle, inkludert kristne og fundamentalister. I Dagen (03.11.2007) sier Espen Ottesen i Norsk Luthersk Misjonssamband at «Kristopher Schau gjorde i dette [første] programmet ikke mer synd enn jeg selv gjør på en gjennomsnittlig dag». Likevel er det blasfemisk når Kristopher Schau gjør det og dødssyndene må boikottes.

DØDSSYNDENE har en dobbel karakter. Hovmod/forfengeligheit, fråtseri, misunnelse, lyst/utukt, grådighet, latskap og vrede er først og fremst menneskelige kvaliteter eller mangel på dyder. De er beveggrunnene som får mennesker til å synde. Lyst fører til utukt, grådighet til ran og utbytting, hovmod til arrogante handlinger, osv. Det er denne doble karakteren som gjør syndene alvorlige og til dødssynder. Vanlige synder kan man få tilgivelse for, mens dødssyndene er fra et katolsk perspektiv utilgivelige og medfører fortapelse med mindre man forsones med Gud gjennom skriftemål. Fortapelsessted er helvete.

FAGLIG SETT er helvetets historie lang og fra et kristent perspektiv evig. I århundrer har kristenfolket truet og skremt med evige pinsler. Forestillingene om smertene i denne evige tilværelsen har blitt utbrodert bokstavelig talt til det perverse. I følge teologen Augustin var en av gledene blant de frelste i himmelen å se smerten som ble påført de fortapte i helvete slik at de desto mer kunne verdsette Guds gleder og det selv å være frelst. Selv i mindre selvgodhet har helvetets pinsler forblitt de samme. De fortapte brennes, blodet i kroppen kokes, armer og ben

BOIKOTTES:

Kristoffer Schau har provosert kristen-Norge med sitt program «De syv dødssyndene», og nå mobiliserer kristne til boikott av programmet og dets annonsører. Foto: Ned Alley

lemlestes, hjernen sprekker, tenene blir til spikre og bankes inn i munnhulen, øynene knuses. Og dette er bare deler av den smerten vi mennesker er i stand til å forstå, fordi den virkelige smerten i helvete er så ufattelig mye verre og totalt ubeskrivelig. Helvetes porter er låst fra innsiden og selv Gud kan ikke redde de fortapte. Satan vil for alltid torturere synderne på det mest diabolske hinsidig enhver menneskelig fatteevne. Men i helvete vil man forstå og erfare denne smerten. Og angre. Å begå dødssyndene garanterer et evig liv i smertehelvetet.

I ET SLIKT perspektiv er det forståelig at kristne fundamentalister blir opprørt når Kristopher Schau etter beste evne skal gjøre hva som står i hans makt for å komme til helvete. Spørsmålet er om dette helvetet eksisterer? Troen på et slikt evig helvete har vært et mektig redskap opp gjennom tidene for kirkens menn som kontrollerte og definerte menneskenes skjebner. Gjennom å true med evige pinsler ble folk underkuet til lydighet og dydighet. Er det denne makten kristenfundamentalistene er redd for å miste?

HISTORISK SETT skjedde den største endringen i forståelsen av helvetet 28. juli 1999. Pave Johannes Paul II omdefinerte helvete. Før var helvete et fysisk smertehelvete hvor man ble torturert med ild til evig tid. Ut fra katolsk forståelse er nå helvetet definert som «fraværet av Gud». Katolisismen innså at den gamle forståelsen av helvetet rettet feil fokus på kristendommen. Fra å fokusere på smerte og evig fortapelse søkes fokuset mot Guds godhet og stohet. Paven understreket at helvetet eksisterte, men de referansene til ild som fins i Bibelen skal kun forstås symbolsk. Det er kun en åndelig smerte i helvete. Paven poengterte riktignok at denne åndelige smerten er like stor som

det fysisk å brenne, men denne smerten har en annen karakter. Mens smerten i det tradisjonelle brennehelvetet var resultat av Satan og rå ondskap, så er den åndelige smerten resultat av at man er bevisst over at man ikke tar del i Guds godhet og åndelighet. Misunnelse med andre ord.

HELVETET ER IKKE lenger et fysisk brennehelvete, men en åndelig smerte. Dermed kan man boikotte tradisjonelle og fundamentalistiske oppfatninger av brennehelvetet fordi de ikke lenger er religiøst fundamentert. Hvorfor blir kristenfundamentalistene provosert når helvetet ikke lenger er hva det en gang var? Er det fordi de fremdeles viderefører gamle forestillinger med den makt det ligger å forvalte dette tankegodset? Eller er det protestantiske helvetet fremdeles fullt av ild og svovel mens det katolske ikke er det? Hvilket helvete har vi i dag?

Paven er fra et katolsk perspektiv Guds utstedte representant på jorden. Selv om protestanter har en annen trosoppfatning, så er det samme religion. Setter fundamentalistene seg over paven og katolisismen i fortolkningen av helvete? Eller velger de å opprettholde brennehelvetet fordi det passer best ut fra deres syn på hva de mener bør skje med dødssyndere? Å tale paven midt i mot var en alvorlig sak tidligere. I dag vil man vel kalle det hovmod å sette seg over paven i åndelige spørsmål. Debatten fremviser sterk vrede. Dødssyndene er menneskelige kvaliteter og fravær av dyder. Så da har de kanskje en grunn til å boikotte dødssyndene – siden det får konsekvenser hvis brennehelvetet likevel skulle eksistere.

● *Forfatteren var fagkommentator på død og helvete i forbindelse med TV2-serien «De syv Dødssyndene».*

«Faglig sett er helvetets historie lang.»

Hva velger Åslaug Haga?

Bård Lahn
Leder i Natur og Ungdom

KLIMA: Det Internasjonale Energiforbruket (IEA) sine prognoser for fortsatt vekst i bruken av fossil energi lar seg ikke kombinere med nødvendige reduksjoner i klimagassutslipp. Dette peker olje- og

energiminister Åslaug Haga på i Dagbladet 7. november. Overraskende nok konkluderer hun likevel med at Norge må fortsette å levere all den oljen og gassen vi kan – nettopp fordi IEAs prognoser viser at det trengs!

Olje- og Energidepartementets politiske ledelse har i løpet av de siste dagene kalt miljøbevegelsen usolidarisk for å ville bremse tempoet i den norske oljeproduksjonen, og tilbakeskuende fordi vi angivelig ikke tror regjeringen vil

lykkes med satsingen på CO₂-rensing. Det er frekt og uhistorisk, ettersom hele det norske arbeidet for CO₂-rensing har blitt kjempet fram av nettopp miljøbevegelsen. Men å arbeide for utvikling av viktig CO₂-renseteknologi er ikke det samme som å velsigne en fortsettelse av norsk olje- og gassproduksjon i flere tiår framover.

Dersom vi skal nå regjeringens egne klimamål, å begrense den globale oppvarmingen til 2 °C,

må verdens samlede klimagassutslipp reduseres med opp mot 85 % i løpet av de neste 40 årene. I et slikt perspektiv er det meningsløst å åpne nye havområder for olje- og gassvirksomhet. De leteområdene som Åslaug Haga deler ut til oljeselskapene i dag, vil kanskje være bygd ut om 20 år. Det betyr at de fortsatt kan være i full produksjon i 2050 – når verden i praksis må ha sluttet å slippe ut klimagasser.

Å utvide norsk oljevirkosmhet

lar seg ikke kombinere med nødvendige kutt i klimaforurensningen. Det er ikke å begrense produksjonen av norsk olje og gass som er usolidarisk – det er å holde stø kurs mot IEAs prognoser for klimakatastrofe som er å sviakte verdens fattige.

Åslaug Haga må velge: Vil hun nå regjeringens mål om å begrense den globale temperaturstigningen til 2 °C, eller vil hun fortsette å forsyne verden med fossil energi fram mot 2050?